

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška, soudkyně zpravodajky Mgr. Sylvy Šiškeové a soudce JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **J. R.**, zastoupeného Mgr. Pavlem Kužílkem, advokátem, se sídlem Smetanova 1784/5, Přerov, proti žalovaným: **1) Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, **2) Okresní správa sociálního zabezpečení Přerov**, se sídlem Bayerova 732/1, Přerov, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované 1) ze dne 2. 8. 2019, a proti výzvě žalované 2) ze dne 1. 8. 2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci ze dne 18. 3. 2020, č. j. 72 Ad 46/2019 – 48,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Pavlu Kužílkovi, advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1 573 Kč, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Žalovaná 1) rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku rozhodla o zúčtování části doplatku důchodu ve výši 49 611 Kč, který žalobci vznikl za období od 12. 9. 2018 do 11. 9. 2019, s přeplatkem ve výši 49 611 Kč, který žalobci vznikl na starobním důchodu a za který je žalobce odpovědný.

[2] Žalovaná 2) výzvou označenou v záhlaví tohoto rozsudku vyzvala stěžovatele podle § 180 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, k podání prohlášení o majetku.

[3] Proti oběma úkonům správních orgánů brojil žalobce žalobou u Krajského soudu v Ostravě, pobočky v Olomouci. Krajský soud výrokem I. v záhlaví označeného usnesení odmítl žalobu proti rozhodnutí žalované 1) podle § 68 písm. a) ve spojení s § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), neboť žalobce v řízení před žalovanou 1) nevyčerpal řádné opravné prostředky. Výrokem II. krajský soud odmítl žalobu proti výzvě žalované 2) podle § 70 písm. a) ve spojení s § 68 písm. e) a § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť neshledal naplnění materiálního znaku rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] V kasační stížnosti žalobce (dále jen „stěžovatel") uplatnil důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Namítl, že proti rozhodnutí žalované 1) podal řádně a včas námitky, o kterých žalovaná 1) dosud nerozhodla. Stěžovatel podal žalobu pouze z procesní opatrnosti, je však přesvědčen, že námitky řádně podal. Krajský soud navíc nezákonně rozhodl o odmítnutí žaloby z důvodu nevyčerpaných opravných prostředků, aniž by tuto skutečnost ověřil ve správním spise.

[5] Žalovaná 1) ve vyjádření ke kasační stížnosti popřela, že stěžovatel proti jejímu rozhodnutí ze dne 2. 8. 2019 podal námitky. Toto rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno dne 29. 8. 2019. Žalované 1) bylo dne 6. 11. 2019, tedy po uplynutí lhůty pro podání námitek, doručeno podání stěžovatele obsahující informaci, že stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí žalované 1) ze dne 2. 8. 2019.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Podle § 5 s. ř. s. nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.

[8] Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže je podle tohoto zákona nepřípustný.

[9] Podle § 68 písm. a) s. ř. s. je žaloba nepřípustná také tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon,

ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného.

[10] Stěžovatel podal žalobu proti rozhodnutí, jímž žalovaná rozhodla o zúčtování části doplatku důchodu s přeplatkem, který žalobci vznikl na starobním důchodu. Proti tomuto rozhodnutí bylo přípustné podat řádný opravný prostředek – námitky, o čemž žalovaná 1) stěžovatele poučila.

[11] Stěžovatel proti rozhodnutí žalované 1) podal žalobu, kterou krajský soud odmítl z důvodu nevyčerpání řádných opravných prostředků ve správním řízení. V kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že žalobu podal pouze z procesní opatrnosti a současně podal i námitky proti rozhodnutí žalované 1), o nichž však žalovaná 1) dosud nerozhodla. Tuto skutečnost stěžovatel pouze tvrdil, ale ani k výzvě Nejvyššího správního soudu nedoložil. Ze správního spisu předloženého žalovanou 1) přitom neplyne, že by stěžovatel podal proti jejímu rozhodnutí ze dne 2. 8. 2019 námitky.

[12] Stěžovatel tedy podal žalobu proti rozhodnutí žalované 1), proti němuž § 88 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, připouští podání řádného opravného prostředku – námitek. K námitce stěžovatele, že krajský soud neověřil, zda stěžovatel podal proti rozhodnutí ze dne 2. 8. 2019 námitky, Nejvyšší správní soud uvádí, že krajský soud před vydáním svého usnesení ověřil u žalované 1), že stěžovatel námitky nepodal.

[13] I pokud by vyšlo najevo, že stěžovatel námitky podal a žalovaná 1) o nich dosud nerozhodla, nemohl by se správní soud žalobou proti rozhodnutí žalované 1) ze dne 2. 8. 2019 věcně zabývat. Správní soudnictví je totiž založeno na principu subsidiarity, podle něhož soudní ochrana může zpravidla nastoupit teprve tehdy, pokud žalobce bezvýsledně vyčerpal řádné opravné prostředky ve správním řízení. Nejvyšší správní soud s odkazem na usnesení rozšířeného senátu ze dne 18. 4. 2017, č. j. 6 Afs 270/2015 – 48, dodává, že *„jsou to zásady subsidiarity a posteriority obsažené v § 5 s. ř. s., které v souladu s principem dělby státní moci (čl. 2 odst. 1 Ústavy České republiky) brání, aby moc soudní v podobě správních soudů nahrazovala činnost orgánů moci výkonné a přivlastňovala si jejich pravomoc. Správní soudy tak mohou být v rámci ochrany práv aktivovány tehdy, pokud jednotlivec vyčerpal dostupné možnosti ochrany svých práv v rámci veřejné správy a jejich úloha spočívá především v kontrole zákonnosti jednání správních orgánů (srov. též rozsudek rozšířeného senátu ze dne 12. 5. 2005, č. j. 2 Afs 98/2004 - 65, č. 672/2005 Sb. NSS)“*. Správní soudy tedy přezkoumávají pouze konečná rozhodnutí vydaná ve správních řízeních; takovým rozhodnutím však rozhodnutí žalované 1) ze dne 2. 8. 2019 není.

[14] Pokud by stěžovatel podal námitky a žalovaná 1) o nich nerozhodla, mohl se při splnění zákonných podmínek podle § 79 s. ř. s. domáhat ochrany prostřednictvím žaloby na ochranu proti nečinnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2011, č. j. 5 As 36/2011 – 78).

[15] Krajský soud tedy postupoval správně, pokud žalobu proti rozhodnutí žalované 1) odmítl jako nepřípustnou. Jelikož stěžovatel v kasační stížnosti neuplatnil námitky směřující proti výroku II usnesení krajského soudu, jímž krajský soud odmítl žalobu proti

výzvě žalované 2), Nejvyšší správní soud se touto částí napadeného usnesení krajského soudu nezabýval.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[17] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 2 s. ř. s. však nemá ve věcech důchodového pojištění na náhradu nákladů řízení právo.

[18] Krajský soud usnesením ze dne 17. 10. 2019, č. j. 72 Ad 46/2019 – 16, ustanovil stěžovateli zástupcem advokáta Mgr. Pavla Kužílka. Odměnu za zastupování v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 9 s. ř. s., věta první za středníkem). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v sepisu a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], za nějž mu náleží odměna ve výši 1 000 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 2 advokátního tarifu] a dále 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Jelikož ustanovený zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mu zvýšení odměny a hotových výdajů o částku odpovídající této dani, tedy o 273 Kč. Celkem tedy odměna zástupce stěžovatele činí částku 1 573 Kč, k jejíž úhradě stanovil Nejvyšší správní soud lhůtu jednoho měsíce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2021

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu